

Enligt sändlista

Konsekvensutredning till ändring av CSN:s föreskrifter om återbetalning av studielån

Den föreslagna föreskriftsändringen syftar till att anpassa dagens bestämmelse med den tillämpning som gäller vid beräkning av årsbelopp för låntagare bosatta i utlandet. I denna konsekvensanalys föreslås därför en förlängning av ansökningstiden för att få årsbeloppet fastställt med hänsyn till inkomst.

Ändringen gäller studielån (lån tagna mellan den 1 januari 1989 och den 30 juni 2001).

Ändrad ansökningstid för att få årsbeloppet fastställt med hänsyn till inkomst

1. Bakgrund

1.1 Allmänt om årsbelopp

Årsbeloppet för ett kalenderår ska vara fyra procent av låntagarens sammanlagda överskott av inkomst av tjänst, näringsverksamhet och kapital enligt det senaste beslutet om slutlig skatt (taxering) i fråga om svensk statlig inkomstskatt eller motsvarande om han eller hon inte beskattas för sin huvudsakliga inkomst eller förmögenhet i Sverige.

I de fall det saknas uppgift om låntagarens inkomst ska återbetalningen i stället ske med ett belopp som motsvarar en tjugondel av den kvarstående låneskulden, dock minst femton procent av prisbasbeloppet det år återbetalningen ska göras.

För låntagare som har inkomst i Sverige inhämtar CSN uppgifterna från Skatteverket. Låntagare som inte beskattas för sin huvudsakliga inkomst i Sverige måste däremot själva lämna dessa uppgifter till CSN för att få årsbeloppet fastställt med hänsyn till inkomsten.

1.2 CSN:s e-tjänst

CSN införde i maj 2015 en ny e-tjänst som gör det möjligt för låntagare bosatta i utlandet att lämna uppgifter om sina inkomster i utlandet samt bifoga beslut om slutlig skatt (taxering) via Mina sidor. E-tjänsten var efterfrågad av dessa kunder eftersom det är dyrt att skicka brev från utlandet och det dessutom kan ta väldigt lång tid.

E-tjänsten byggdes upp efter låntagares önskemål om att kunna skicka in sina utländska intyg på ett enklare, snabbare och billigare sätt, vilket även ansågs vara en fördel för CSN. Att hantera intyg via webben medför att vi snabbare får in rätt intyg, kan kommunicera med låntagaren på ett snabbare sätt samt sparar in på porto av utskickade ansökningsblanketter, kompletteringar, kommunikeringar och beslut.

1.3 CSN:s handläggningsrutiner

Låntagare som är bosatta utomlands, eller som har inkomster i utlandet, och som vill få sina årsbelopp fastställda utifrån inkomst måste skicka in sina utländska beslut om slutlig skatt (taxering).

Före maj 2015

I september året innan årsbeloppet skulle fastställas skickade CSN ut ett meddelande per post till låntagare bosatta utomlands. I meddelandet, som kallades *lämna uppgift om inkomst i utlandet*, upplyste CSN om att det var dags att skicka in sina inkomstuppgifter. Vile låntagaren få årsbeloppet fastställt inför nästkommande år skulle uppgifterna skickas in senast den 30 november samma år.

En låntagare som inte skickade in sina inkomstuppgifter senast den 30 november året före betalningsåret kunde fortfarande få sitt årsbelopp fastställt utifrån inkomsten. Efter årsskiftet kallades en sådan ansökan istället för *omdebitering av årsbelopp*. En ansökan om omdebitering kunde prövas fram till dess att debiteringen upphörde, det vill säga senast den 30 november det tredje året efter betalningsåret.

Från och med maj 2015

I samband med att e-tjänsten togs i bruk, i maj 2015, ersattes begreppet omdebitering med begreppet beräkning av årsbelopp. Det är enbart som begrepp omdebitering tagits bort, däremot är hanteringen av årsbeloppsberäkningen fortfarande densamma.

Meddelandet som tidigare skickades i september varje år per post har i och med e-tjänsten ersatts av ett elektroniskt meddelande. Av meddelandet framgår att låntagaren, via e-tjänsten, kan skicka in inkomstuppgifter för att få sitt nästkommande årsbelopp beräknat utifrån inkomsten. CSN har här valt att ta bort uppgiften om sista ansökningsdag (30 november året före betalningsåret) eftersom låntagaren har möjlighet att skicka in sina utländska intyg fram till och med att debiteringen upphör.

Det elektroniska meddelandet skickas via Mina Sidor till de låntagare som valt att få information och beslut från myndigheten elektroniskt. Övriga låntagare får däremot inget meddelande via post.

CSN:s mål är att de flesta låntagare ska vilja få CSN:s utskick elektroniskt samt att de ska använda e-tjänsten för att lämna in sina utländska intyg.

2. Nuvarande föreskrift

Enligt 9 kap. 5 § CSNFS 2001:4 ska en ansökan om att få årsbelopp fastställt med hänsyn till inkomsten ha kommit in till CSN senast 30 november året före betalningsåret för att årsbeloppet ska kunna beslutas vid kommande årsskifte.

Ansökningstiden som är satt till den 30 november året före betalningsåret syftar till att en låntagare ska kunna få sitt årsbelopp fastställt utifrån inkomsten inför betalningsåret. Men i praktiken har CSN fortsatt att fastställa årsbelopp fram till dess att debiteringen upphört den 30 november tredje året efter betalningsåret.

I samband med e-tjänsten har CSN även ersatt begreppet omdebitering och tagit bort information om sista ansökningstid i det utskick som görs. Det finns således ett behov av att förtydliga föreskriften genom en ändring för att den ska vara ändamålsenlig och underlätta rättstillämpningen. Det ska vara tydligt när en låntagare kan ansöka om att få sitt årsbelopp beräknat utifrån sin inkomst. Ändringen behövs även för att CSN ska uppnå det eftersträlvade målet, vilket är att låntagare ansöker om att få sina årsbelopp beräknade utifrån sina inkomster under hela tidsperioden och fram till dess att debiteringen upphör.

2.1 Bemyndigande

CSN gör bedömningen att den föreslagna föreskriften ryms inom de bemyndiganden myndigheten har med stöd av punkt 14 i övergångsbestämmelserna till lagen (1999:1395) och punkt 6 i övergångsbestämmelserna till studiestödsförordningen (2000:655).

3. Förslag till ändring

CSN föreslår att ansökningstiden för att få årsbeloppet fastställt med hänsyn till inkomsten ska ändras till den 30 november tredje året efter betalningsåret. Genom den föreslagna ändringen blir det tydligt för den enskilde låntagaren under vilken tidsperiod årsbeloppet kan ändras.

Exempel:

I avsaknad av inkomstuppgifter har CSN fastställt årsbeloppet för 2016 till en tjugondel (5 %) av låntagarens skuld. Låntagaren kan skicka in sina inkomstuppgifter fram till den 30 november 2019 och få årsbeloppet beräknat med hänsyn till inkomsten.

3.1 Alternativa lösningar

CSN har övervägt om den föreslagna föreskriften är nödvändig och kommit fram till att den behövs för att det ska vara tydligt för låntagaren hur länge vi kan ompröva årsbeloppet. Alternativa lösningar, såsom interna rutiner och tydlig information till låntagare anses inte vara tillräckliga. Detta på grund av att dagens utformning av föreskriften kan medföra en felaktig tolkning av möjligheten att få ett inkomstbaserat årsbelopp.

3.2 Vilka som berörs av ändringarna

Den föreslagna föreskriften berör låntagare med studielån som har inkomster i utlandet och som har fått eller kommer att få ett årsbelopp baserat på skuldens storlek enligt övergångsbestämmelsen punkt 14 i studiestödslagen (1999:1359).

3.3 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser

Förslaget till föreskriftsändringen har inga kostnadsmässiga effekter då hanteringen är densamma som tidigare. En låntagare har fortfarande möjlighet att få sitt årsbelopp beräknat med hänsyn till inkomsten, både före det att årsbeloppet fastställts och fram till dess att debiteringen av skulden upphör.

Syftet med föreskriftsändringen är således inte att förändra hanteringen av dessa ärenden, utan anpassa bestämmelsen i enlighet med den tillämpning som förekommit och som den nya e-tjänsten bygger på.

Tidpunkten för ikraftträdandet

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Den aktuella e-tjänsten har dock tagits i bruk i maj 2015.

Författningsförslag

CSNFS 2001:4

<i>Nuvarande lydelse</i>		<i>Föreslagen lydelse</i>
	9 kap.	
	5 §	
En ansökan om att få årsbeloppet beräknat med hänsyn till inkomsten ska ha kommit in till CSN senast den 30 november för att årsbeloppet ska kunna fastställas till den 1 januari året därpå.		En ansökan om att få årsbeloppet beräknat med hänsyn till inkomsten ska ha kommit in till CSN senast den 30 november <i>det tredje året efter betalningsåret.</i>